

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, ILICA BROJ 31 III. KAT.
 RUKOPISI SE NE VRACAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 240, POLUGOD. K 120, ČETVRTGOD
 K 60, POJEDINI BROJ K 6.— IZLAZI SVAKOG PETKA.

Diktatura huliganstva

»Huligani« su u Rusiji prije rata stajali na čelu svih protužidovskih pokreta. Na javnim zborovima, u novinama i sa propovijedaonica tumačilo se »pravovjernom kršćanskom« narodu, kako sve zlo dolazi od Židova. Oni su skrivili rusko-japanski rat, krivi su ruskom porazu, rade za revoluciju, monopolizirali su svu veliku trgovinu i industriju, zgrnuli silne imetke, sišu i truju narod, šire kugu i koleru, prouzrokuju glad u bogatoj majčici Rusiji, čak su zarobili bačušku-carja, koji bi htio da oslobodi i usreći svoj narod, ali mu Židovi toga ne dozvoljavaju. Ta se pjesma varirala na tisuće načina sa sveđ istim refrenom: Židove treba protjerati i uništiti! Otrovno sjeme mržnje, nošeno vjetrovom najgadnijih laži i apeloovanja na najniže instinkte naivnih masa, padalo je na plodno tlo u cijeloj prostranoj carevini. Trebalo je samo najneznatnijeg povoda — a taj je lako stvoriti —, pa da provali »sveti« gnjev oduševljenog i razjarenog naroda takovom elementarnom snagom, da ga zaštitnici državnog auktoriteta, policija i vojska, ne mogu svladati prije nego li je uništio tisuće židovskih egzistencija, života i imetka. Kad su židovski dućani već posvema opljačkani, domovi razoreni, kuće izgorjele i porušene, a roba i pokućstvo raznešeni i ukradeni, kad su židovske majke i djevojke obeščašćene i oskvrnute, a starci i djeca ubijeni, onda tek nastaje mir, onda tek uspjeva vladi, da gasi požar. I onda se javlja u svijet: »Narod je sudio«. Kiš-njev, Homel i stotine drugih mjesta biježe krvavu putanju toga »narodnoga« suda. Službena je Evropa na sve to šutjela. Nije mogla da se umiješa u unutrašnje prilike jedne velevladi. Tek su Engleska i Amerika malo otvorili vrata »ruskoj« imigraciji, dali su azil progonjenim Židovima, — a dobili su na stotine tisuća marljivih radnika, na čijim su niskim nadnicama sagradili jednu silnu industriju i zaradili ogromne kapitale — — —

Nu pored službene Evrope postojala je i jedna neslužbena. Bilo je nešto kao kulturno ljudsko društvo, javno mnijenje, savijest svijeta. Ova internacionala čovječstva isključila je Rusiju iz redova kulturnih država i stigmatizovala ju je varvarskom. Mi Židovi vikali smo naše plamne proteste u svijet. Upozoravali smo na »rusku« opasnost, koja zapravo i nije ruska i u kojoj su protužidovski pogromi samo jedan simptom i jedna etapa. Simptom za bolećivost Evrope i neodrživost sistema međudržavnih grupacija. Etapa na putu do sveopćeg sukoba. Otupismo videći sve te grozote i ne dobivši odgovora na našu viku. Naš je glas po-

stajao sve slabiji. Razumijesmo: nema pomoći! Reznirali smo. Znali smo, što mora doći.

Evropa je bila zrela i zaslužila je, da je prodrma svjetski rat sa svim svojim strahotama. Isprva je bilo oduševljenja na svim stranama. Kasnije je bilo samo jedno rafinirano natjecanje oko što temeljitijeg međusobnog uništavanja. Ljudi, koji su prije znali ostati tako savršeno hladni i beščutni na vijest, da su oboružane mase huligana opet negdje navalile na mirne, neoboružane, siromašne Židove, da ih izmrcvare i izubijaju, ti su ljudi najjednom postali vanredno osjetljivi i tankočutni i zgražali su se nad varvarskim postupkom — neprijatelja, koji se u ratnom poslu ubijanja i uništavanja ne drži uvijek tačno u granicama međunarodnih haških i ženevskih ratnih pravila i konvencija. Nema sumnje, da je na svim frontovima i u njihovim zaledima bilo zvjerstvi, koja se ne mogu opravdati ni interesima ratovanja. Nu to nije bilo no jedno huliganstvo, koje eto jednom svoje žrtve ne traži isključivo i u prvome redu među Židovima. Pa premda smo mi Židovi i u ratu platili najveći danak i u krvi i u novcu, na frontovima i u zaledu, neprijatelja i — našim vlastitim državama, ovoga puta osjetiše malo ne svi zaraćeni narodi na vlastitome tijelu sav užas huliganstva: njegovog svetog narodnog gnjeva i velikog narodnog suda.

Židovima golemi opseg te katastrofe ipak nije ni jednoga časa mogao da bude utjehom i njihovoj vlastitoj nesreći. Moralali smo se sa zebnjom u duši pitati: što će biti, kada taj rat ipak jednom prestane i ostavi za sobom garišta, ruševine i puštoš? Hoćemo li i dalje biti munjovodom, u koji udaraju svi gromovi? Hoćemo li biti kamen, o koji se svatko češe, hoćemo li biti između dva mlinska kamena, između čekića i nakovnja? Pozorno smo gledali i slušali, što se oko nas zbiva. Vidjeli smo carstvo mržnje, kako se sve više širi i jača po svijetu, carstvo mržnje, koje još za trajanja rata duševno ujedinjuje neprijateljske tabore. Razumjeli smo: doći će mir, kad se više radi sveopće iznemoglosti ne će moći dalje ratovati, mir, koji će perpetuirati nemir i nesigurnost, carstvo mržnje sa svim svojim opasnostima, komplikacijama i strahotama. U carstvu mržnje nama Židovima nema opstanka, ono se uvijek i svagdje obara u prvome redu na naš, jer traži liniju najmanjeg otpora.

Koliko je bilo do nas, mi smo svagdje radili, da umanjimo i uklonimo te opasnosti. Imali smo malo zgode i mogućnosti, da na glavnim linijama odlučno zagrabimo u kola sudbine i da ih navrnemo u ispravne kolotečine. Nu gdje se se iza

kulisa pošteno i energično radilo oko uspostavljanja valjanoga i trajnoga mira i sporazumljivanja između država, naroda i klasa, tamo su Židovi bili najodaniji i najistraniji akteri, inicijatori, propagandisti i radnici. Židovi su znatno pripomogli do osnutka Saveza Naroda. A jednako se žilava borba do pobjede za međunarodno priznanje židovske narodne domaje u Palestini mora dobrim dijelom ocijeniti kao nastojanje oko stvaranja garancija za konsolidovanje svijeta.

Nu konsolidacije još uvijek nema. Obrnuto, haos kao da biva sve veći i kao da se kriza približava svojoj kulminaciji, gdje imade još samo dvije mogućnosti: eksplozija ili uravnoteženje svih onih sila, koje sada vuku svijet svaka na svoju stranu — a sve zajedno u ponor. Te tamne sile, što vuku svijet u ponor, treba upoznati, valja dobro uočiti simptome, da se dodje do ispravne diagnoze i da se nadju sredstva za liječenje i spas Evrope.

Mi smo odavna na čisto o uzrocima današnjega stanja u Evropi. Vidimo, da je malo ne u svim zemljama Evrope najcrnija reakcija na djelu, da izbriše svaki trag građanske slobode i socijalne jednakosti i pravde i da je gotovo svagdje uveden režim tiranije, mržnje, nesnošljivosti, bezobzirnosti i osvetljivosti. Biva to i u državama sa demokratskim ustavima i nema razlike između carevina, građanskih i sovjetskih republika. Posvuda režim svojata za sebe i za svoje vjerne sva prava i monopol za uživanje svega, što jedna država može da daje svojim na račun općenitosti, naprotiv se uskraćuje i najprimitivnija zaštita imovinske i lične sigurnosti i slobode svim građanima, koje režim proglašuje, jer mu to konvenira, nepouzdanima ili opasnim po državu. U većini srednjoevropskih i istočnih zemalja odigrava se ili barem pripravlja građanski rat, gdje se u jednom taboru nalazi vladajuća klika, koja često niti ne predstavlja većinu pučanstva, a u drugom su taboru sve bespravni nezadovoljnici, koje je režim stavio van zakona.

Ako izbližega promotrimo, vidjet ćemo, da svi ti režimi rade gotovo po istim metodama i idu za istim ciljevima, da ih sve opaja jedno duševno jedinstvo, koje ih vezuje u jedan sistem, premda se ti režimi prividno najžešće pobijaju i pričinjavu se, kao da su upereni u prvome redu jedan protiv drugoga. Karakteristika je svih tih režima jedan brutalni antisemitizam, kojega bi se stidila čak i caristička Rusija. U znaku antisemitizma stvaraju se posvuda borbene, vojničke dačke, terorističke organizacije, koje inače prema mirovnim ugovorima i ustavnim zakonima ne bi bile dopustive. Počinje se, da se polaska najnižim instinktima masa,

time da se otvara divljačka hajka na Židove, a svršava se time, da se jednako postupa sa svim — režimu — nepoćudnim elementima bez razlike narodne, vjerske ili klasne pripadnosti. Najprije se antisemitskom propagandom probuše ustavni temelji i poljulja pravna svijest i savjest širokih masa, a kasnije se više nitko ne zgraža i ne odupire (a ne pomaže više, ako to i čini), kada se proganjanje ne ograniči samo na židovske elemente.

Pojam Rusije, varvarske i huliganske, treba danas proširiti na veći dio evropskih zemalja, gdje je zavladao diktatura huliganstva. Kršćansko - germanska rasa postigla je na tome polju najvećih uspjeha i dokazano je, da njezini plaćenici vode krvavo kolo i da stoje na čelu svih protužidovskih pokreta u svim zemljama. Pa kada se znađe, da su njemački ultra-reakcionarci učinili velikih poslova sa francuskim reakcionarcima, i kad se znađe, da francuski novac financira njemačke najšovenskije i najantisemitskije organizacije, onda biva jasno, da su njemačka i francuska reakcija sklopile pobajni savez sa ciljem, da, počinjajući antisemitizmom, posvuda perpetuiraju nesigurnost, nemir i izgrede, pa da dobiju vremena, mogućnosti i opravdanih razloga za razne intervencije, konfiskacije i pučeve, kraj kojih se daje vrlo lijepo zaraditi.

Nikada, pa ni onda, kada ih se tjeralo u ratno oduševljenje, nije bilo frivolnije igre sa evropskim narodima do ove, što je sada igraju propovjednici antisemitske mržnje. Jao njima, kada prevarene mase s njima jednom obračunaju!

Zanimivo je konstatovati, da je diktatura huliganstva i antisemitske reakcije u najvećem cvatu upravo u zemljama, gdje su se Židovi najviše asimilovali »gospodujućim« narodima: u Njemačkoj, Mađarskoj i u Austriji. Naprotiv protužidovski pokret jenjava ili je barem manje brutalan nego je bio prije u Poljskoj i u Rumunjskoj, dakle u državama, gdje je prije bio vrlo jak, gdje je procenat Židova mnogo veći, nu gdje su Židovi ostali vjerni svome vlastitome narodu. To nije slučaj, već je to najprirodnija pojava. Tako vidimo, da je diktatura huliganstva pobijedila i da je apsolutna upravo u zemljama, gdje su Židovi najviše pridonijeli razvitku i napretku njihove materijalne i duševne kulture, gdje su se asimilatorski Židovi najviše razbacivali svojim patriotizmom.

Izlazak iz ovog kaotičnog stanja još je posve nejasan i neizvjestan. I ako su Židovi sa svojim simpatijama, posve prirodno i u vlastitome interesu, na strani pogaženih demokracija a protiv žute internacionale, carstva laži i mržnje i diktature huliganstva, ipak se Židovi u toj borbi u pojedinim državama ne mogu previše angažovati, jer su se i demokratske i socijalističke organizacije obrukale i pri-tajile, dokle god su mislile, da huliganstvo ide samo za uništenjem Židova. Svakako bi Židovi odavle morali naučiti, da im je dužnost i životni interes, da drže budnom židovsku narodnu svijest i solidarnost i da živo podupiru svako nastojanje oko izgradnje židovske narodne domaje u Erec Jisraelu, jer je to još jedino, što je kadro, da im pribavi poštovanje u očima svijeta, pa i u očima neprijatelja židovstva i jer je to najuspješnija propaganda protiv antisemitskog huliganstva.

Cijonistička organizacija — financijski instrument?

Piše Julije Berger.

(Vadimo iz Haolama ovaj članak, jer se nadamo, da će i za naše čitaoce biti od interesa.)

Dok je u jednu ruku sve jasnije, da financijski rad Cijonističke Organizacije danas nikako ne zadovoljava, da se mora mnogo pojačati, sve se češće i gorljivije čuje u cijonističkim redovima tužba, da Cijonistička Organizacija svojim pristasaama danas ništa ne daje osim neprekidnih materijalnih tražbina, da je Cijonistička Organizacija postala financijskim instrumentom. Hoćemo li da razumijemo ovu tužbu, ne smijemo zaboraviti da cijonistička masa još uvijek nije spoznala odlučnu promjenu, koja se u posljednjim godinama u Cijonističkoj Organizaciji dogodila: da je iz društva postala narodna organizacija. Do 1918. godine bili smo društvo. Koliko je društvo radilo oko cijonističkih ciljeva, lako se mogoše spoznati. Trebalo je steći i simpatija i veza, poduzeti različne pripreve. Bile su to zadaće, kojih odgovornost nije bila baš velika, te su u njima mogli članovi da učestvuju u priličnome broju. Tako je Cijonistička Organizacija davala onima svojim članovima, koji su bili politički orijentirani, različitih političkih zadaća i mnogo ih je u tome sudjelovalo. Organizatorno bijaše zadaća u tome, da se stvaraju nove skupine, stiču pristase, diskutira s protivnicima, produbljuje teorija i stvaraju novi aksiomi. Bio je to divan rad. Naš je duh mogao da šeće, kadgod je htio, po najudaljenijim regijama. Moglo se govoriti i pisati, moglo se »svoje ime raširiti po svim zemljama«. Praktični je rad u Palestini bio mnogo teži, ali je zadatak bio ipak malen. Samo je malo njih moglo da u tome radu učestvuje drugčije osim u diskusiji. No neznatnost praktičnih mogućnosti isključivala je po ondašnjem mišljenju svaku saradnju širih vrsta. Zbog toga se moglo vrlo malo da traži od pojedinca. Sve je to bilo vrlo lako, pa je zapravo bilo upravo uživanje biti cijonist. Za vrlo malen prinos dobilo se sve: moralno rasonodjenje, teoretsko istraživanje, retorsku vježbu, organizatorno zaposlenje i pored toga koved.

Vremena se promijenise. Balfourova nam je deklaracija, kako je Weizmann jednom rekao, pala na glavu. Nijesmo više društvo. Vele vlasti priznadoše Cijonističku Organizaciju zastupstvom židovskoga naroda. Time je Cijonistička Organizacija odgovorna za židovski narod i za vodjenje njegovih posala. Što se dosada samo pričalo, mora da se iznenada učini; zbog toga su zahtjevi od jučer do danas neizmjereno porasli. Nema više zahtjeva nacionalne domaje, nego odgovornosti zbog njene realizacije; nema više zahtjeva, da postanemo narod, nego činjenica, da nas smatraju narodom, koji nastaje; mjesto dužnosti društvenoga člana imade svatko dužnosti pripadnika narodne zajednice. Zadaće cijeloga naroda ima da izvrše najprije oni, koji tvrde da smo narod, i kojima tu tvrdnju vjeruju. Odatle slijedi: nemamo da plaćamo više društvenu članarinu, nego poreze kao narod, i to

tako, da razmjerno malen i ne bogat dio mora da plati porez i za one, koji svoje porezne dužnosti nijesu još shvatili ili je ne će da vrše. I mi bismo mogli da tu dužnost ne izvršimo. To bi značilo napustiti Palestinu, izdati našu ideju. To ne traži nitko između nas, pa ni oni, koji uzdišu pod teretom poreza. No tuže se na visinu poreza, kojoj nikako ne odgovara protuvrijednost, što je porezovnik prima. Dalje se tuže, što se neprestano stavlja nove zahtjeve; jedva se platilo jedan porez, već se javlja drugi. Itjelo bi se već mira i od cijonizma štogod drugo nego plaćevnih tražbina. Sve je to vrlo karakteristično, pa kad bi trebalo dokaza, da smo narod, koji nastaje, bio bi dokaz ova tužba zbog poreza, koju danas toliko često slušamo. I mi pripadamo poratnim narodima, koji se još nijesu konzolidirali. Svima su njima nametnuti zadaci, koji veoma odgovaraju njihovim narodnim zahtjevima, nego mogućnostima. Jedni trebaju veliku vojsku, da izvrše nacionalne aspiracije, drugi mora da stvore potpunu upravu, da izgrade zemlju, da se bore protiv otpora širokih vrsta i tuđih elemenata, a svi imadu za sada samo jedno sredstvo: porezi i opet porezi. Što daje danas litavska, letska pa čak i poljska država svojim pripadnicima? Za sada samo velike poreze. Veliki zadatak nacionalne izgradnje nosi neslućene političke teškoće, ekonomske su prilike vrlo teške, novac nema vrijednosti, posjed je oštećen, samo je jedno poraslo: porez. I u nas je ovako. Mogao bi nam netko reći, da ove države imadu barem jedan aktivum, a to je oživotvorenje njihova narodnoga sna. No nije još odlučeno, koja je budućnost politički učvršćenija, budućnost židovske Palestine ili koje od tih novih država. Jedno je sigurno: sve su te države i svi njihovi pripadnici mnogo više učinili za oživotvorenje svojih narodnih težnja, nego mi Židovi. Nijesu te žrtve u krvi, koju su oni žrtvovali i još sada žrtvuju; ta zar nije židovske krvi dosta teklo?! No novčane žrtve, koje su ti narodi prinijeli i još prinose za realizaciju svojih ideala, mogu se isporučiti s onim, što smo mi Židovi učinili za izgradnju Palestine. I grčki narod stane od veće česti izvan Grčke, pa i irski, a njihovi pripadnici imadu svagdje da plaćaju državne poreze, kao i Židovi u Galutu. No pored toga koliko li su enormno mnogo prinijeli Grci, Iraci, Armenci, Poljaci i svi ti probudjeni narodi i oni što se bude za oživotvorenje nacionalnih težnja. Cijonisti, koji se tuže zbog zahtjeva što se na njih stavlja, vrlo bi se začudili, kad bi saznali, koliko je svaki američki Irac za Irsku borbu prinio.

Cijonistička Organizacija nije postala financijskim instrumentom nego narodom. To je i razlog, što se je čin i nagrada promijenila. U čemu bijaše prije. Prije to bijaše nada, lijepa riječ, svečano uzvišenje. A danas? Danas je to realan rad za Palestinu. Ova velika promjena od epohalne važnosti, da danas svaki cijonista, svaki Židov, može da se činom veže s židovskom domajom, nije dovoljno spoznata i baš je u tome veliko značenje Keren Hajesoda i smisao maasera. Jedva se može razumjeti, da prokušani cijonisti mjesto maasera sanjaju o onome vremenu, gdje se je zadovoljavalo time, da se riječima i istraživanjem problema

pomaže izgradnju. No to je i značenje šekela. Šekel bijaše prije članarina zbog pokrića društvenih troškova. Danas je dio poreza zbog pokrića narodnoga budžeta. Mi smo narod. Imademo budžet naroda i sve njegove dijelove. Za gospodarski i kulturni budžet je porezom Keren Hajesod, za budžet nutarnje kolonizacije je porezom Narodni fond, za budžet vanjske politike je zlatni šekel, za budžet ministarstva unutarnjih posala je porezom Šekel. Bilo bi možda jednostavnije, da se sve to podmiri jednim porezom. No ima li ikoja država samo jedan porez. Koliko li poreza imade svaki narod! Porezni je sistem židovskoga, reprezentiranoga Cijonističkom Organizacijom, zaista još vrlo siromašan i neizgradjen, isporodi li se sa sistemima drugih naroda. Pa računamo li još i prinose za zemaljske saveze i mjesne organizacije — ta i drugdje imade posebnih komunalnih poreza i slično. Nas i naš porezni prinos razlikuje od onih, koje smo ovdje isporodili, jedino porezna vlast, koje u nas nema.

To je na koncu samo tehnički argument; ne znam da li bi visina poreza za pojedinca postala manja, kad bismo imali moć, da od svakoga ubiremo porez. Ta danas ne pokrivamo budžet, vrlo mnogo zaostajemo za obvezama — to nam ne bi bilo dopušteno, kad bismo imali sami vlast da ubiremo porez. No o jednome nema sumnje: za cijonistu postaje njegov čin upravo po tome neizmjerljivo vrijedan, što ga čini svoje volje, a ne zbog kakve sile. Baš je u tome zadovoljstvo, koje nam Cijonistička Organizacija daje, što nam je tim porezom omogućeno, da svoje volje i neprisljano saradjujemo aktivno u izgradnji Palestine, kad već ne možemo da poput haluca saradjujemo rukama. Samo haluc imade pravo, da govori o previsokome porezu. Pa kao što je halucu rad u Palestini sreća, koja mu daje snagu da izvrši golemo djelo, tako je i ova mogućnost, da ovdje radimo za Palestinu, da se ovdje svežemo s Palestinom neisporodivo aktivum i plus, koji nam današnji cijonizam prema predratnome daje. Taj aktivum ne može da prevagne nikakva visina poreza, jer je svakako viši i vredniji, konstruktivniji i nacionalniji od svega što smo nekoć mogli cijonistički da učinimo, koliko god smo bili diskutirali, koliko god smo bili brbljavi i govorili.

Jasno je, da se zbog ovoga razvoja promijenila i saradnja pojedinca kod organizatornih posala Cijonističke Organizacije. Otkako je naš politički rad odgovoran kao izvanjska politika kojega naroda, saradnja je amatera dakako ograničena. Pojedinu danas uopće nije lako, da sam po sebi bude div vodstva, kao što je to bilo negda, dok bijasmo društvo! Sav rad mora da se vrši odgovornije, slični sve više nivou uređene državne ili narodne uprave, pa ne može podnositi kakvu god saradnju kojega slučajnoga saradnika. Sve više dobivamo uređeno činovništvo, normalnu upravu, određjenje kompetencija; time je mogućnost za saradnju pojedinca u mnogočemu sužena. No što je sve to prema neizmjerljivo povećanim mogućnostima propagande, koje su nam dane zbog širih aspekata, prema intenziviranju našega učešća cjelini cijonizmu. To je sve donio razvoj ili je barem trebao da donese. Nijesmo više društveni članovi, nego pripadnici naroda. Prema

tome trebala bi naša veza s Cijonističkom Organizacijom da bude nutarnija, a prema tome su i mogućnosti, da tu vezu izrazimo, mnogo bogatije. Prošlo je vrijeme glavnih skupština, a aktivum, koji smo za to zamijenili, po svojoj veličini nikako se ne da isporoditi s tom prošlosti.

Cijonistička organizacija nije postala financijski instrumenat, i ako ubire poreze, postala je živ narod i pozivlje živome djelu. Sretni smo mi, koji smo to doživjeli, koji iza 2000 godina prvi puta možemo da se osjetimo građanima židovskoga naroda, jer vršimo prvu građansku dužnost, poreznu dužnost!

Američki zahtjevi na kongresu

«The New Palestine» objelodanjuje članak: «Konstruktivan program», iz kojega vadimo ova mjesta:

»Ne upuštajući se u pojedinosti intervjua dra Weizmanna u «Jewish Morning Journal» jasno je, da u cijonističkim krugovima živi uvjerenje, da su nužne radikalne upravne reforme u cijonističkim agendama, ako hoćemo da budemo u stanju, da provedemo uspješno i ekonomski naš rad i da uvjerimo židovsku javnost o našoj sposobnosti da izvršimo sve, što je potrebno, e da se stvore temelji za židovsku narodnu domaju. Većini nas je jasno, da razvoju cijonističke organizacije ne dostaje simetrije i reda...

Bez sumnje će se morati promijeniti sistem razdijeljene Egzekutive, koja sastoji od 14 članova, od kojih jedna polovina stanuje u Palestini, a druga u Londonu. To je vrlo težak argument. U stvarima od najveće važnosti razdijeljen je autoritet. To vodi do nejasnoća u radu i u politici. Naredni će kongres, kako se nadamo, birati malu Egzekutivu, s potpunom odgovornošću prema parlamentu, ali sa slobodom djelovanja u vremenu između kongresa...

Egzekutiva, koja je odgovorna za političku propagandu i organizatorni rad, mora da je odgovorna i za rad u Palestini.

Na karlsbadskoj konferenciji u prošloj godini stavljen je prijedlog, ali nije na žalost prihvaćen, da se, kao što ima u Palestini Vrhovni Komesar, koji ondje posredstvom ministarstva za kolonije zastupa britsku vladu, isto tako imenuje židovskoga činovnika, koji će posredstvom Cijonističke Egzekutive na isti način zastupati Cijonističku Organizaciju. Sjedište Egzekutive mora da ostane u Londonu. On ne bi morao biti biran od kongresa, već imenovan od Egzekutive, kojoj bi bio odgovoran. Na taj bi se način mogla osigurati jedinstvena politika za Palestinu, a ta politika ne bi stajala pod stalnom kontrolom uzrujanoga židovskoga pučanstva Palestine. S palestinskim židovstvom bio bi taj židovski Vrhovni komesar u vezi s Vaad Leumi i imenovao bi najvažnije odjelne predstojnike.

Zadnjih godina nije Egzekutiva bila homogeno tijelo. Nije egzistirala kao odbor s redovitim sastancima i zajednički stvorenim zaključcima. U Karlovim Varyma rečeno je, da se Egzekutiva kao jednovita korporacija od svoga izbora u prošlom ljetu nije nikad sastala. Članovi su Egzekutive radili, kao da nemaju nikakve odgovornosti prema njoj. Dr. Weiz-

mann imao je velikih poteškoća, da uzdrži jednovitu političku frontu i u najopasnije vrijeme. Ovaj sistem vodi do sloma autoriteta. Manja korporacija, koje članovi stanuju svi u istome gradu, omogućit će cijonističkom ministru predsjedniku, da sastavi Egzekutivu poput kakvoga ministarskoga kabineta, koji radi zajednički i vrši svoj autoritet u ime cijele uprave.

Status ekonomskoga vijeća treba da se iznova pregleda te da se njegove funkcije jasno odrede. Nije postao dijelom Egzekutive, koji imade kontrolu nad financijskim poduzećima nacionalnoga karaktera; pače i nema oblik upravne korporacije. Njegovi su članovi rasijani po različnim državama.

Da ekonomsko vijeće izvrši svoju važnu zadaću, zbog koje je bilo osnovano, ne smije da radi u praznome prostoru nepoznatih funkcija, nego ima da bude jasno određena institucija s financijskom moći. Jewish Colonial Trust ima da se odmah pretvori u Holding Company t. j. središnje poduzeće, koje pomaže i upravlja različna poluslužbena i nadzire privatna znatnija poduzeća. Članove ovoga odbora ne bi smio da bira kongres, jer bi to onemogućilo izbor baš onih ljudi, koji treba da dodju u ekonomsko vijeće na temelju nekih uvjeta. Ekonomsko vijeće ima da Egzekutiva odredi i to na nekoliko godina, a trebalo bi da imade tako čvrst autoritet, te bi postalo financijskim vodstvom i promicateljem palestinskoga razvitka.

Veze Keren Hajesoda i Židovskoga Narodnoga Fonda s Egzekutivom treba da se isto tako ozbiljno promisle... Jasno je da tri aparata (Cijonistička Organizacija, Keren Hajesod i Nacionalfond), od kojih svaki imade posebnu prapagandu i posebno traži novaca, vode do golemih zadataka, do zapletaja u organizaciji i smutnja u radu. Tako ne smije dalje da bude.

Budžet Keren Hajesoda određivao je do sada kongres. Glasuje se obazirući se na opće potrebe, na odgoju, kolonizaciju, zdravstvo itd. Tako nastaje nejednakost akcije, dok budžet određuje kongres, na kojem se skupiše plaćaoći šekela u prilikama, gdje se neprekidno događaju demonstracije i gdje delegati nijesu odgovorni za izjave, koje daju o financijskim mogućnostima. Uz ovakove prilike ne može da nastave zdrav financijski sistem. Mora da se omogući prije kongresa sjednica zastupnika onih organizacija, koje treba da namaknu sredstva za te fondove. Ti će zastupnici imati da se dogovorno izjave o mogućnostima namaknuća novca. Zemaljski će savezi javiti kongresu svoje mišljenje o mogućnostima u nastajnoj godini. Na temelju ovih razlaganja imao bi se odrediti budžet obazrevši se ujedno na izvještaj Egzekutive o potrebnim izdacima.

Prilike, koje su nastale u ratu, dovele su do toga, da se u centralama organizacije neprekidno započinju velike sabirne akcije, koje se odavle i upravljaju. U mnogim je zemljama nepotrebni i škodljivi utjecaj centrala uništio samostalnost zemaljskih saveza. Mi bismo morali da se sve više kod namaknuća sredstava oslonimo na zemaljske saveze. Vodjenje različitih akcija iz jedne centrale ima da se smanji na minimum, jer centrala može da daje samo teoretskih uputa, a obično

će smetati normalne mjesne akcije. Od Egzekutive mogli bismo da dobivamo duševnu pomoć, jačanje intelektualnoga duševnoga vodstva, i upoznavanje prilika, koje je potrebno za održanje interesa. Sve je to znatno za internacijonalni pokret i za internacionalnu organizaciju. Internacijonalni pokret kojemu je internacijonalnost samo u tome, da centralno vodstvo upravlja i dirigira namaknuće sredstava, vodi do organizacije, koja s internacijalnoga gledišta nema nikakvoga realnoga značenja. Sve bi više trebali vodje pokreta da dodju do prirodno-ga vodstva mislima i zastupanjem cionizma i cionističke propagande. Weizmann je u svome interviewu govorio o rivalitetu frakcija i o škodljivoj tvrdokornosti grupa i stranaka, koje traže zastupstvo u Egzekutivi i u upravnim korporacijama. To je samo jedan oblik zla, koje treba ukloniti iz cionističkoga po-

kreta. Prvo vrelo zla u cionističkoj organizaciji nije u tome, što frakcije i grupe traže zastupstvo i priznaju svojih zastupnika, što ta priznanja za pravu upravu mora da bude štetna, nego se taj isti frakcionarni duh pokazuje kod svake prilike, gdje grupa ne će da se pokori odluci većine, ako se ta odluka ne slaže s principima frakcije. U cionističkoj frakciji uistinu vlada manjina. Kadgod kakva stranka ili frakcija prijete istupom, većina odmah predlaže kompromis. Zbog tih kompromisa nastaje dojam nejasnoće i slabooće u Cionističkoj organizaciji. Nadamo se, da će skoro doći vrijeme, gdje će vlast većine biti priznata temeljnim principom cionističkoga pokreta.

Nema sumnje, da financijsku krizu, koju sada proživljujemo, moramo prebroditi. Energični će rad u nastajnim mjesecima iznova uroditi vjerom i povjerenjem.

Upravitelj trgovinskog odjela palestinske vlade o gospodarskom stanju Palestine

Na polugodišnjoj sjednici jerusolimske trgovačke komore govorio je Mr. Salomon, upravitelj odjela za trgovinu i industriju kod palestinske vlade, o gospodarskim prilikama zemlje, pa njegov odulji govor, skrativši ga nešto, donosimo ovdje:

»Nakon našeg posljednjeg sastanka izašle su mnoge naredbe i mnogi javni proglašili o trgovini i industriji, a medju ovima je najdulja a najteža valjada »Winding Up of Companies' Ordinance.« Veselim se, što sve do sada nisam prema ovoj naredbi trebao da fungiram kao utjerivač poreza, a nadam se, da je daleko vrijeme kad ću da imam u Palestini posla s nečim, kao što je bankrot. To su činjenice, zbog kojih se palestinskim trgovcima može da čestita. Imade malo zemalja, za koje bi se moglo takovo šta da kaže. Trgovci i tvorničari naše zemlje zaslužuju uistinu kredit, budući da su svoje obveze ispunjali, a svoje poslove provodili sredstvima, što su im stajala na raspolaganje i s uspjehom obišli kritične prilike, koje vladaju u drugim zemljama. Hvala ide i banke, kojih vodstvu je uspjelo, da pruža osobito dobro plasirane produžene kredite i to u perijodi opće svjetske krize, a ovi su krediti, kad bi bili nešto liberalnije odobreni, mogli bezuvjetno da utječu na to, da bi poslovni svijet Palestine bio još poduzetniji. Žao mi je, što moram da konstatiрам, te poslovni svijet u Jafi nije znao, da podloži svoje političke osjećaje komercijalnom interesu i potrebi njihovog grada. Dijeljenje na dvije trgovačke komore čini, da se trgovački interesi Jafe mogu vrlo nebitno promicati. Vlada misli, da je ova činjenica vrijedna žaljenja. Trgovce Jerusolima ide priznanje, što rade u jednoj i jedinstvenoj trgovačkoj komori. Ja pozdravljam ovu komoru peradi dobrih odnošaja izmedju njenih članova. I ne pripada najmanja zasluga za tu stvar predsjedniku Shelley-u, pa treba da se želi, te bi u zemlji bilo mnogo takovih Shelleya, koji bi dobro i zdravo utjecali i uklonili nesretno stanje, kakovo je u ostala dva velika grada Palestine.

Posjetio sam pred kratko vrijeme nekoliko većih tvornica u Jafi i radošno je, da one sve i akou različitom stupnju,

uspješno napreduju. Njihova općenita želja ide za tim, da vlada uvede zaštitnu carinu, da se otešća import robe, koja se proizvodi u zemlji. Ova se činjenica brižljivo proučava u mom departementu i mi smo upravo započeli skupljati službeni materijal o toj stvari, da High Commissioneru stavimo o tom predloge. Ima neke industrije, na primjer industrija svijeća i pokućstva, za koje sam uvjeren, da njihova produkcija može da udovolji potrebi zemlje. Dužnost je vlade, da se pobrine za neke zaštitne mjere i ja mislim, da će vlada polaziti s toga gledišta. Ali i trgovci moraju da protežiraju domaće proizvode. Nažalost volé u većini slučajeva (palestinski) trgovci da zabacuju u Palestini pravljene svijeće, pokućstvo i poslastice, pa radje prodavaju importiranu robu. Uvjurio sam se, da domaće svijeće u svakom pogledu odgovaraju uvezenim fabrikatima. U Palestini pravljeno pokućstvo je posve sigurno bolje od uvezena; vidio sam tanke i od slaba drva pravljene stvarce, što se uvoze iz Njemačke i Austrije i uporedio ih sa brižljivim i od tvrdog drva pravljenim radnjama naših palestinskih stolara, kojima svakako pripada prednost. Priznajem, da naši crtači pokućstva treba da još uče nešto s obzirom na ugodnost oblika i ljepotu izradbe; tek ljudi, što naručuju pokućstvo i hoće da im za čitava života ostaje dobro, izabrat će sigurno pokućstvo pravljeno u Palestini. Cijene palestinske robe su znatno više od cijene uvezene robe. To je neuklonjiva posljedica inflacije u srednjoj Evropi, gdje marka i kruna imaju znatno višu kupovnu snagu u zemlji nego izvanje. Naši tvorničari su spremni da dopuste i pružaju najpovoljnije platežne uvjete i ja sam uvjeren, da će se naši trgovci bez ikakvih poteškoća složiti s tvorničarima. Jerusolimski trgovci treba da drže časnom stvari prodavati i turati u promet palestinsku robu, gdje god se ona dobila; treba da objave, da u svojim trgovinama imaju palestinske produkte i nikakove druge i ja se nadam, da će to do našeg idućeg sastanka biti norma a ne iznimka.

Neprestano čitamo u novinama i čujemo u kavanama za ekonomsku krizu,

koju proživljava zemlja. Jak se dio ovih vijesti temelji na pretjerivanju. Postoji uistinu pomanjkanje platežnog sredstva. To je bez sumnje dovelo do prelazne neprilike, ali je dobro, što je novac u prvom redu ostao u zemlji i nije izvezen. Jedan će dio toga biti u obliku renta stavljen u kolonije. Uz to će napredovanje sezone narandža i u posljednje vrijeme provedene velike prodaje žita dovesti novac u cirkulaciju. Zanimat će vas da čujete, te je u posljednja tri mjeseca izvezeno 7 milijuna kilograma žita iz Hajfe u cijelosti uz posve dobru cijenu. Neki će se medju vama sjećati, da su različiti trgovci žitom i ostali trgovci upravo navalili na vladu, da uvede zaštitnu carinu protiv uvezena brašna, jer bi inozemno brašno bilo jeftinije od domaćega. Vlada je odbila ovaj zahtjev, budući da se mora da brine ne samo za producente i trgovce nego i za konzumente, a osobito u vrijeme, kad uzdržavanje života stoji za 275% iznad predratnoga. Palestinski trgovci žitom morali su svoje cijene približiti cijenama na svjetskom tržištu. Prošlog ljeta padale su konstantno cijene žitu sve dok se nijesu početkom oktobra spustile do cijena na svjetskom tržištu. I najednom dolazile su narudžbe iz Egipta, Sirije, Grčke, Tunisa i ostalih zemalja. Kad su se hambari počeli da prazne, dizale su se brzo cijene, tako da su trgovci posve na pravom putu da izjednače štete, što sa ih u posljednje dvije godine pretrpjeli. Izgledi žetve narandža ne zadovoljavaju toliko. Cijene postignute na engleskim tržištima daleko su manje nego se je to mislilo i daleko niže od cijena u prošlog godini. Posljednici farma i brodova navode različite razloge ove pojave. Po mom mišljenju treba da se traži razlog u dobroj žetvi narandža u Španjolskoj. Prošle je godine bila ondje loša žetva, pa španjolska konkurencija nije bila bitna. Ove godine ima Španija vrlo dobru žetvu, pa je mnogo španjolskih narandža u dobrom stanju došlo na engleska tržišta. Množina voća, što su ih na englesko tržište bacile obje zemlje, Španjolska i Palestina, prekoračila je veoma potražnju, tako da su cijene morale da padnu. Potražnja nije bila onako jaka kao prošle godine, jer nam ovaj puta nije došla u pomoć epidemička influenca. Prošle je godine ova harala Engleskom. Očajni liječnici preporučivali su Jafanarandže kao preventivno sredstvo i kao lijek. Ne želimo za ovu godinu ovako promicanje našega eksporta, pa se nadamo, da se narandže iz Jafe cijene već zbog same kakvoće, a ne tek kao lijek. I mnogi bi drugi razlozi došli eventualno u obzir, ali glavni je razlog dobra španjolska žetva.

Od velikog je značenja za Palestinu i riješenje pitanja luka. Po vladi za to određeni stručnjak Mr. Palmer pokušat će da uz pomoć njemu određenog komiteja dovede tu stvar do skorog riješenja.

Hoću da vas upozorim na još nešto i to na izložbu britanskog imperija, koja će se održavati god. 1924. u Londonu. Budući da je Palestina područje, nad kojim ima Engleska tek mandat, nema ona prema tome sama po sebg pravo, da u Wembley Parku izlaže. Veselim se, što vam mogu da javim, da je naša zemlja dobila poziv, e bi sudjelovala kod izložbe i da bi se, odluči li Palestina da prihvati ovaj po-

voljni poziv, sve potrebno poduzelo, da se obilježi posebni iznimni položaj Palestine. O tom će odlučiti vlada i Legislative Council. Prihvatimo li taj poziv, trebat će najmanje 5000 funti sterlinga, da se izgradi vlastiti paviljon i izložbeni prostor od preko 2000 četvornih stopa, uključivši ovamo uredjenje paviljona, koji treba da se učini u stilu zgrada ove zemlje: pravokutna bijela gradnja s kupulom, unutarnju dekoraciju toga prostora, uredjenje svijetla, loženja, čuvanja i ostale sitne izdatke, pa troškove za transport i opskrbu domaćih palestinskih radnika, koji će u Londonu da pokazuju svoj obrt. Ta je svota posve sigurno prilično velika za ovako malu zemlju. Ja sam za mog boravka u Engleskoj nastojao, da pribavim garancijoni fond od neko polovice ove svote i mogu vam na svoje veselje da javim, da se gotovo sve čini, ne bi li se ovakova svota osigurala. Već je sad vrijeme, da trgovci i tvorničari razmisle, da li je zgodno, da Palestina sudjeluje kod te izložbe.

Želećig vašoj komori i njenim odborima osobit uspjeh u idućoj polovini godine, nadam se, da ćemo kod slijedećeg sastanka moći da se osvrnemo na povoljnu govovačku perijodu.

Iz židovskog svijeta

Jedinstvena akcija bečkoga židovstva. Osnaživanje izvršnog odbora svih židovskih stranaka. Wien (J. C. B.) Židovske stranke i korporacije u Austriji osnovale su izvršni odbor, čija je zadaća da stane na put antisemitskim napadajima na austrijske Židove. Zastupani su: Bečka općina, loža Bne-Brit, Unija austrijskih Židova, Alijansa i židovski nacionalni gradski zastupnici. U svom proglasu traže od vlade da stane na kraj antisemitskim napadajima i naglašava solidarnost Židova Austrije u tom pitanju.

Američko židovstvo i izgon bjegunaca iz Poljske. Nathan Perlmann židovski član američkoga kongresa imao je po nalogu američko-židovskoga kongresa dogovor s poljskim poslanikom u Sjedinjenim Državama, Vroblevskim o izgonu židovskih bjegunaca iz Poljske. Dogovor je svršio time, da je poljski poslanik iznova pozvao svoju vladu, neka bjegunacima ostavi dovoljno vremena, da dobrovoljno ostave poljsko područje. Zastupnik je I.C.B.-a u Washingtonu saznao, da je predsjednik Egzekutive američko-židovskoga kongresa dr. Stefan S. Wise zamolio Hoovera i druge američke ličnosti, koje su Poljskoj državi učinile usluga, neka interveniraju kod poljske vlade zbog židovskih bjegunaca.

Red Bne Brit u Njemačkoj. (J. C. B.) Vrhovni predsjednik reda Bne Brita tajni savjetnik Timendorfer zaželio je nakon proslave jubileja svoga službovanja, da ga zbog starosti oproste od službe. Lože su njemačkoga distrikta Bne Brit zamolile vrhovnoga predsjednika, da službu još zadrži, ali će mu pomagati nekoliko zamjenika. Među njima su predsjednik njemačkoga rabinskoga saveza dr. Bačk i R. A. dr. Waller.

Martiri židovskih studenata na Bratislavskom sveučilištu u Budapeštu. (J. C. B.) Još od ostalih visokih škola progone židovske študente njihovi kolege na nekadašnjemu Bratislavskom sveučilištu, koje je smješteno u zgradi visoke veterinarske škole u Budapeštu. U prošlom mjesecu došlo je na toj školi do tučnjave. Nekoliko je židovskih slušača bilo napadnuto i izbijeno korbačima i bokserima.

10 je židovskih slušača teško ranjeno ostalo ležati. Specijalitet je mađarskih studentskih huligana, da napadaju židovske kolege u neosvijetljenim vrtovima škole. Kod takvih prilika otmaju židovskim slušačima knjige i instrumente. Uza sve pritužbe židovskih visokoškolača nije rektorat do sada ništa učinio, da ta razbojslva spriječi.

Suspendiranje ispita u Cernovicama. Cernovice (J. C. B.) Kao odgovor na urgencije rumunjskih antisemitskih studenata o numerus claususu protiv Židova, odlučio je akademski senat suspendaciju predavanja ispita na svim fakultetima na sveučilištu u Cernovicama, dok se ne riješi to pitanje.

Studenti - hakenkrejcleri kod austrijskog kancelara. Austrijski kancelar dr. Seipel primio je delegaciju antisemitskih saveza, koji su mu predali već prije najavljeni memorandum protiv Židova. U memorandumu govori se među ostalim, da bečke židovske novine, od Tagblatt-a do Morgen Zeitung-a pa, Arbeiterzeitung, kojim vlada Austerlitz hule i kleveću bečke nacionalne krugove i bune radništvo protiv njih. Na židovskoj protestnoj skupštini sudjelovali su gotovo sami inozemni Židovi, a njihovi zaključci mogu da vrlo naškode ugledu države. Njemački studenti protestiraju protiv državi škodljivog djelovanja stranih i domaćih Židova i traže od vlade da osigurava prirodna prava pravog domaćeg pučanstva. Njemački će studenti potpomoći braniti narodnu obnovu sa svim sredstvima, što im stoje na raspolaganje.

Delegacija bila je jedan sat kod kancelara. Kancelar uvjeravao je studente o njegovim simpatijama.

U jednom pozivu »Vodja njemačkih studenata« na njem. studente veli se: »— Vaše vodje ne će prije da miruju, dok se Židovi ne politisnu medju one granice, koje im po njihovom broju i pravu pripada«.

I u Americi o »Numerus claususu«. New-York. Predstavništvo studenata na sveučilištu Syrakuse bavilo se neslužbeno s planom, da se na sveučilištu uvede numerus clausus za židovske slušače.

Kad je univerzitetki kancelar saznao za to, pozvao je k sebi vodje studenata i rastumačio im, da bi sveučilištu nanijelo veliku štetu, kad bi se to javno saznalo. Židovski slušači na sveučilištu u Syrakusi ne drže ovo gibanje ozbiljnim, jer misle, da numerus clausus ne će nikako biti službeno prihvaćen.

Iz cionističkog svijeta i Palestine

Weizmann u Americi. Predsjednik svjetske cionističke organizacije dr. Hajim Weizmann, koji je došao u Ameriku, da vodi novu Keren Hajesod kampanju, osvanuo je prvi puta na 12. marta kod svečanosti u čast Bjalikua u njujorškome Apolo-teatru. Kad je dr. Weizmann ustao da progovori, prirediše mu burnu i dugu ovaciju. U kratkome jevrejskom govoru rekao je dr. Weizmann, te se na zadovoljstvo svih hebraista omogućilo velikome jevrejskome pjesniku da se nastani u Palestini i da se potpuno posveti literarnome radu.

Dr. Weizmann se u New Yorku sastajao s mnogo većih i manjih skupina trgovaca i pripadnika slobodnih zanimanja, da ih nagovori na plaćanje Keren Hajesoda. Oficijelna je kampanja počela na 13. marta svečanim dnevom u hotelu Astor.

Poljski cionisti protiv obdržavanja kongresa u Gdanskome. Na sjednici poljske cionističke egzekutive, na kojoj se raspravljalo o kon-

gresu, jednoglasno je odbijen prijedlog da se kongres održi u Gdanskome, s motivacijom da osim drugih nedostataka, nema u Gdanskome dovoljno hotela i privatnih stanova. Kao kongresna mjesta dolaze u prvom redu u obzir Karlove Vary i Wien. (Ziko)

Druga svesvjetska konferenca Hehaluca u Berlinu. Na drugi dan konferencie održani su referati o stanju i radu halučkih organizacija u pojedinim zemljama (Poljska, Litva, Rumunjska, Njemačka, Carigrad, Kavkaz, Čehoslovačka i Austrija). U izvještajima se govori o razvilku kulturnoga i praktičnoga rada u pokretu, o velikoj financijalnoj bijedi pojedinih organizacija, koja je vrlo smetala razvilku institucija hehaluca.

S. Lewinsohn izvještava o radu provizornoga centralnog odbora, iza kojega se razvila živahna debata. Treći je dan održan izvještaj o odgoju haluca u Hedžeri (Scapiro) i o kulturnome radu (Schwabe). Četvrti je dan bio posvećen pitanju »Alije« (Bogdanovski).

Svi govornici oštro kritiziraju zapreke što palestinska vlada stavlja useljenicima, i nerad cionističke organizacije. Na koncu je održan referat posvećen pitanjima organizacije.

Historik Dubnow Hehalucu. Berlin (J. C. B.) Poznati židovski historik S. Dubnow pisao je konferenciji Hehaluca jevrejsko pismo u kojemu veli:

»Draga moja mlada braćo! Slajao sam na koljevci vašega djelništva u dane prvih haluca — »Biluum«. Srećan sam, da danas mogu da vidim novu generaciju haluca, što je u vrijeme senilnosti našega svijeta puna bujne mladenačke snage. Pozdravljam vas, braćo, prigodom vaše druge konferencie, pa se nadam, da će vam uspjeti doći u našu zemlju, i pomoći »Aliji«, koja je najsigurniji mandat za ostvarenje židovskoga narodnoga centra u zemlji naših otaca. S pozdravom velikoga narodnog preporoda Simon Dubnow.

Svršetak prvotnih izbora u Palestini. Jeruzalim. Prvotni izbori u legislativno vijeće su dovršeni. Izabrano je uz sudjelovanje jedne trećine palestinskoga pučanstva 246 sekundarnih izbornika od kojih su 84 Židovi. U upisnim je aršima 96% žid. izbornika označilo jevrejski materinim jezikom. Sekundarni izbornici treba da biraju 12 članova Legislativ Councila. Glavni izbori provest će se poslije Pesaha.

Arapska egzekutiva zadovoljna je s rezultatom njene kampanje, da se bojkotiraju izbori. Prema njenoj tvrdnji nijesu dvije trećine birača sudjelovali kod izbora, i ako su izbori bili produljeni za dvije nedjelje. Da se javno dokumentira ovaj njen uspjeh proglasila je generalni štrajk za srijedu 14. ožujka. U arapskim se nacionalističkim krugovima misli, da rezultat izbora ne odgovara fakičnom razmjeru pučanstva, pa da se prema tome ne može da govori o izboru članova za Legislativ Council.

Značajne riječi Sir Deedesa prigodom odlaska iz Palestine. Civilni sekretar palestinske vlade, Sir Wyndham Deedes ostavlja, kakó je poznato 1. aprila svoje mjesto, koje zaprema već od osnutka civilne uprave u Palestini. Sir Deedes vrlo je omilio kod čitavoga palestinskoga pučanstva, a osobito kod Židova. Prije odlaska posjetio je Sir Deedes neke od najznačajnijih palestinskih kolonija, da se oprosti od pučanstva. Prigodom posjete u Rišon le Cijona pozdravio je civilnoga sekretara predsjednik odbora kolonije i izrazio žaljenje svih članovnika, što on i Colonel Stirling, dosadašnji guverner Jaffe, ostavljaju zemlju u tako kritičnom vremenu u momentu, gdje toliko trebamo ljude, koji imaju smisla za naše ideje

težnje. On se nada, da će oba i izvan Palestine svoje poznavanje zemlje upotrijebiti na korist židovskog jišuva. Sir Deedes zahvalio se u ime svoje i Colonelu Stirlinga za tople pozdravne riječi, i uvjerio je prisutne, da će se obojica svom energijom svagdje zauzeti za naše ideje. »Vi se žalite«, kazao je među ostalim Sir Deedes, »da još niste dobili narodne domaje«. Ali narodna domaja već vam je davno dana. To već pripada prošlosti. Na pitanje, da li se to može zvali narodnom domajom, kad u Palestini živi samo 80.000 Židova, odgovaram, da na svijetu ima 15 milijuna Židova, kojima je slobodno reći, da u Palestini imaju narodnu domaju, u kojoj za sada živi samo 80.000 Židova kao njihovi zastupnici.«

Imigracija u Palestinu. Židovska imigracija u Palestinu otpada na pojedine zemlje, kako slijedi: Poljska 41%, Ukrajina 14%, Rumunjska 12%, Rusija 9%, Letška 3%, Litva 2%, Austrija 2%, Egipat 2%, Azija 3%, Engleska 0,4%, a ostale zemlje s manje od 1% 9,6% (Ziko).

Proces zbog umorstva Tevfik-bega. 15. će marla započeti u Jafi sud protiv Židova Davida Baera, koga su okrivili, da je ubojica arapskoga oficira policije Tevfik-bega. Arapi i nadalje ostaju kod svoje tvrdnje, da je to političko umorstvo, a Baer da je ubojica. (Ziko)

Baron Edmund Rothschild putuje u Palestinu. Židovski dopisni ured javlja iz Jeruzalema, da će baron E. Rothschild preko pesah blagdana doći u Palestinu. (Ziko).

Iz Jugoslavije

Iz organizacije. Tajnik SCJ g. dr. Alfred Singer oputovao je u Vojvodinu, gdje će u pojedinim mjesnim cionističkim organizacijama održati informativna predavanja o stanju i potrebama cionističkog pokreta.

Javna zahvala »Makabija«.

Upravni odbor polipisanog društva izrazuje i ovim putem svim gospođama, gospođicama i gospođi koji su svojim radom do zabave i na samoj zabavi doprinijeli velikom uspjehu iste svoju najusrdniju hvalu.

Molimo ih, da nam i dalje sačuvaju svoju naklonost te da nas i tokom godine u našim akcijama podupiru.

Iz židovske dačke menze. Prijave nečlanova, koji žele prisustvovati ovogodišnjim seder-večerima, kao i onih, koji žele, da se preko pesaha uz naplatu prehranjuju u menzi, primaju se do uključivo 26. o. mj. dnevno od 12—13 sati u prostorijama menze, Palmotićeve ulica 16.

»Narodni rad« i Židovi.

U prošlom broju izašla je u »Židovu« bilješka, u kojoj se stavlja u pravo svijetlo objeda odbora »N. R.«, što ju je u nekim zagrebačkim dnevniciima iznio proti »nekim cionističkim agitatorima i cionistič. listovima«, koji da su navodno odvrćali židovske izbornike od vršenja izbornog prava za izbore u Narodnu Skupštinu.

Sa zadovoljstvom konstatiramo, da su svi listovi, koji su donijeli »upozorenje« »N. R.«-a, objelodanili u izvratku spomenutu bilješku »Židova«, naročito onaj pasus, koji utvrđuje neistinitost objede odbora »N. R.«-a.

Haaviv — Proljeće Pesah broj našeg dječjeg izašao je s lijepim sadržajem, iz kojega spominjemo: Zašto (prigodna priča), Proljetna vijest (pjesma), Eliezer ben Jehuda (životopis)

Bilo srećno (pripovijest), Mašiah (pjesma), O maloj Leji (orig. pripovijest), Abraham (priča), Zanimljive biljke (poučno); zalim još: dva dopisa, dvije pričice, note za igru, zagoneлке itd.

List se preplaćuje kod Mirjame Weiller. Zagreb, Bakačeva ul. 5. III. kat. Polugodišnja preplata 18 Din. Pojed. broj 4 Din.

Purimski ples u Varaždinu.

Iza slanke od 2 godine održavan je na dan Šušan-purima opeta purimski ples u Varaždinu, kojega prirediše u zajednici sa ovomjesnom cionističkom organizacijom izraelsk. dobrovoljno i izraelsk. gospojinsko društvo.

Ples održavan pod geslom »Proljetna noć« u plesnoj dvorani gradskog kazališta i svim nusprostorijama vrlo je dobro uspio. U ukusno dekoriranim dvoranama sakupio se je već oko 9 sati veliki broj otmjene publike iz svih slojeva građanstva Varaždina i okolice sa gradonačelnikom g. V. Podgajskim i podžupanom g. drom. Jambrišakom te je zabava u izvornom raspoloženju polrajala do rane zore, a prema tome je i materijalni uspjeh bio vrlo povoljan.

I ako zabavni odbor sa rezultatom može u svakom pogledu biti posvema zadovoljan, to se ipak mora istaknuti, da mnoge židovske obitelji nisu bile prisutne, što se je vrlo nemilo opazilo.

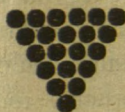
Naročito u malenom gradu kao što je Varaždin ne bi smjelo biti, da se kod ovakvih priredaba, koje imaju da manifestiraju židovsku solidarnost, bilo pojedinci bilo cijele obitelji absentiraju iz uzroka možebitne povrijeđene lične taštine ili da se sakrivaju pod, danas već suviše banalnom izlikom, da »sada nije vrijeme« za priredjivanje židovskih zabava.

Nastojanjem ovomjesne cionističke organizacije upriličeno je u zadnje dvije godine već više priredaba istaknulo židovskih i sve su te priredbe naišle na polpuno razumijevanje i priznanje nežidovske javnosti. To je najbolji dokaz, da je bojazan nekolicine tzv. »Leitseheler-a« posve suvišna i neopravdana.

Vjenčani. Juda Altman—Minka Altman rođj. Brill, vjenčani. — Haifa, Palestina, mjeseca Nisana 5683.

Cijonisti!
Vi šite svoju
dužnost!

Plaćajte šekel!

Šport i gimnastika

II. PROSTA VJEŽBA ZA ČLANICE.

Početni slav: satv spelni priručiti, tempo: srednji, takt 4/4. Sasav se ponavlja 4-puta.

1. ispad lijevom nogom i lijevo strance, ruke: odručno skučiti, prsti nad ramenima.
2. u slavu izdržali, sunuti rukama u nadručenje
3. u slavu izdržali, odklon lijevo, lijeva ruka o bok, desna odručiti (hrbat gore) koja uslijed odklona dolazi u odručenje gore — pogled na desnu ruku.
4. — izdržati —

II. 1. uspravit se i dići na desnu nogu do odnožnog slava lijevom ruke izdržaj.

2. lijevom nogom zanožni satv unutra, lijevom rukom sunuti u odručenje (hrbat gore)

— i 1/1 okret na lijevo do odnožnog slava lijevom, ruke izdržaj

3. mali čučanj desnonoške odnožno lijevom, desna ruka o bok, lijeva u odručenje (hrbat gore) otklon desno, pogled na lijevu ruku.
4. — izdržaj —

III. 1. 1/2 okreta na desnoj nozi do prednožnog slava lijevom, desna ruka sune dolje i predručenjem do lijevo i onda obe u odručenje (palci natrag)

2. veliki čučanj desnonoške zanožno lijevom — ruke: predručiti (dlanovi unutra)
3. — izdržaj —
4. — izdržaj —

IV. 1. iskorak lijevom nogom napred, predručiti na lijevo (hrati gore)

2. iskorak desnom nogom napred, predručiti na desno (dlanovi gore)

— i iskorak lijevom nogom napred, lijeva ruka donjim lukom u predručenje van (dlanovi gore)

3. predonožni slav desnom, ruke skučiti za šijom.
4. — izdržaj —

V. 1. sunuti u odručenje — odnožiti desnom nogom

2. skučiti odručno za šijom — prinožiti desnu u spelni slav.
3. odnožni slav li., sunuti u nadručenje (palci gore)
4. — izdržaj —

VI. 1. 1/2 okreta desno do pokleka lijevonoške, ruke: čelnim lukom na lijevo do predručenja (palci gore)

2. predklon (90%) ruke: predručiti van, pesnice sunuti dlanovi dolje prsti strance)
3. i 4. — izdržaj —

VII. 1. i 2. dići se na desnu nogu do zanožnog slava lijevom, u predklonu izdržati pogled dolje.

3. i 4. — izdržati —

VIII. 1. uspravit se — 1. nogom kroz odručenje u križni slav lijevom ispred desne, ruke: donjim unutarnjim srednjim lukom skučiti pred prstima.

2. — i — 1/1 okret na desno do uspona, ruke: polagano sunuti lukovito nad glavu (srednji se prsti sastaju)
3. spust na stopala, odručenjem priručiti.
4. — izdržaj —

Tumač slijedi.

Izrael. bogoštovna općina u Zagrebu,

Oglas

Doznačnice za macot izdavaju se počam od 21. o. mj. dnevno osim subote od 9—11 sati prije podne i od 3—5 sati poslije podne u općinskom uredu, Palmotićeve ulica br. 16 prizemno.

Tajništvo.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet leisrael) za Jugoslaviju

Iskaz darova broj 5. od 6. do 21. maria 1923.

OPCI DAROVI.

Koprivnica: Ivo Hirschl izgubljena partija šaha 5.—, Josip Goldschmiedl za usluge Margita Würzburger 10.—, Ruža Grünwald višak prodanih narandja 15.— 30.—
Vukovar: bez specifikacije 35.—
Beograd: Na avel pok. gdje. Sklave B. Isak 306.—, na avel pok. g. Moše Koen 110.—, u veselom društvu kod Davida Alfandari 80.—, Na svadbi Ernest Nahman—Sojka Koen 163.50, na svadbi Šuvi—Anaf 87.—, na svadbi Ašer—Hana Benavram 325.—, na svadbi Allarac—Rubinović 153.—, na svadbi Herzl—Vilma Feldmann 700.—, na svadbi Romano—Čelebonović 174.50, na svadbi Sumbulović—Alias 215.—. Sakupljeno na večeri prilikom svadbe Lena Semo—N. Abinum 148.—. Na Bar-micva sina Nahmana Levi 144.—. U kući Borivoja Karić sakupio I. Molcho 100.— 2706.—
Osijek: Izr. gosp. društvo, Osijek d. g. dio prihoda svoje zabave 500.—, Žid. fer. kolonija dio čistog prihoda svoje zabave 1000.—, Dr. Hugo Spitzer oštupa svoj za današnje prilike premalen honorar u jednom dion. društvu 125.— 1625.—
Zemun: Sakupljeno na svatovima M. Biehlitz—Klug 70.—
Tuzla: G. Herman Domanji prigodom Bar-micva njegovog sina 25.— 4491.—

SAMOOPOREZOVANJE.

Vukovar: A. Steiner 100.—

SKRABICE.

Visoko: Zadik H. Danon 10.50, Josef i Danon 10.75, Mošo J. Levi 8.—, Josef F. Papo 10.50, Avram A. Danon 17.50, u Templu 13, Žid. nac. društvo 18.— 88.25
Bjelovar: Ladislav Stern 8.25, E. Dollak 10.—, Hugo Fürst 16.—, Gizela Hirschl 10.85, Samuel Lipšić 2.75, Oskar Rosenberg 6.—, Jakob Ungar 1.50, Filip Lipšić 37.50, Rudolf Sey 7.—, Lav. Hirschl 3.45 118.30
Krušćica: Benislav B. Kraus 31.75
Vukovar: Bresslauer 33.—, Winter 45.—, Arnold Bier 47.20 125.20
Osijek: David Finci 8.50, Drag. Schreiber 5.—, Braća Hahn 21.75, Herman Schein 14.75, dr. Simon Ungar 3.25, Kraus i Neumann 4.75, Mavro Neumann 5.—, Mirko Krausz 7.50, Žiga Reich 5.50, Bela Baneth 8.—, Leopold Platner 20.—, Adolf Krakauer 1.75, Leo Wolf 5.—, Felix Kalz 25.—, Weiss i Hermann 1.50, Kraus i sin 7.50, Bela Friedmann 38.—, Alex Lang 7.—, S. Weizmanov 12.50 202.25
Zemun: dr. Urbach 58.55, Josip Sasson 280.—, Izak Isahar 17.25, Pavle Engelmann 5.75, Izak Darsa 25.05, Bele Sonnenberg 35.—, Jakob Levi 25.25, Hermina Grossmann 5.05, Pepi Fischer 29.25 481.15 1046.90

ZLATNA KNJIGA.

Zemun: Na Berit-Mila Hano Hermana daruju: dr. Urbach 10.—, Oskar Goldstein 20, Vilim Scheer 50.—, M. Perera 50.—, A. Singer 20.—, Risa Singer 10.—, L. Sorger 10.—, H. Bihalj 10.—, ing. Weizmann 10.—, P. Bihalj 120.—, I. Elias 25.—, A. Kohn 100.—, D. Bihalj 100.—, Herman 100.—, Izidor Bihalj 50.—, Tea Bihalj 30.—, Omri Bihalj 30.—, I. Löwy 50.—, Kummelberg 50.—, Hano Herman 100.—, Razni 60.— 1005.—

MASLINE.

Vukovar: 17 maslina na ime Žid. omlad. društva 212.50
Beograd: g. Jonalan 4 m, Hevra Kadiš eskenaskog obreda 40 m 550.— 762.50

JAAR JUGOSLAVIJA.

Zagreb: Na kućnoj purimskoj zabavi sakupljeno na ime Literarni sastanac 10 m, A. Rosenbeg na ime Adolf Neumann 1 m, Pavao Hafner na ime Žiga Sirleš iz Marcali 4 m, 15 maslina 188.50

Beograd: Josef M. Benvenisti 4 m 50.—
Osijek: Robert Goldstein sakupio na ime Maksa Kerpnera 8 m, na ime Herman Pollak 8 m, dr. Edmund Fischer daruje prigodom svojih zaruka sa gđicom Wellisch 8 m, Eugen Löbl sa 3 obroka izgubljene oklade 8 m; 32 masline 400.— 51 maslina 638.50

Do sada darovano 7882 masline, za popunjavanje šeme treba još 2118 maslina.

TORA DAROVI.

Zagreb: David Spitzer prig. obl. smrli pok. majke 25.— 25.—
Koprivnica: Eugen Wortmann 12.50, Jakob Rosenberg 50.—, Josip Fuchs 50.—, Ivo Fuchs 50.— 162.50
Rogatica: Moise Bararon 50.—
Beograd: Leon M. Alkalay 100.—, Jeruliam Konfort 100.—, Josef A. Bencijon 20.—, Levi Sid 50.—, Izak Farchy 50.— 320.— 557.50

NORDAUOV GRAD PURIMSKA AKCIJA

Zagreb: M. Deutsch 100.—, Žak Capon 100.—, Nada Svoboda 10.—, Grela Rosenberg 30.—, Rohmüller 50.—, dr. Rudolf Poliak 100.—, Dj. sab. arcima sakupljeno 3221.25, Gdja Kūh 20.—, Milan Ascher 20.—, Artur Hirschl 50.—, dr. Makso Horn 50.—, V. Lederer 100.—, O. Lederer 50.—, dr. P. Neuberger 100.—, P. Bernstein sinovi 50.—, Ašer Kišitzky 50.—, Herman Frank 30.—, Josef Dales 25.—, Lav Spitzer 15.—, David Spitzer 50.—, I. Salzberger 10.—, Bela Pollak 200.—, I. Dick 50.— 4456.50

Tuzla: G. Sara Elazar sakupila na purimskom sjelu 50.—. Prihod sjela Žid. gosp. društva 467.—. Prihod sjela Žid. nac. društ. 337.25, sabrano dječjim sabirnim arkom Almine Hermann 81.50. Prihod sjela Ž. o. u. »Simson« 150.— 1085.75

Banja Luka: Sabrano dj. s. arcima 350.—
Visoko: Na Purim sabrano 108.50, Sab. arci Elias Kabiljo 15.—, Josef H. Papo 25.— 148.50

Bjelovar: Šarlota Sey u društvu kod E. Pollaka 104.—

Križevci: Prigodom Hewre-Sude sabrano 250.—, Gdja F. Abeles, Gradec 25.—, 275.—

Koprivnica: Mjesna cij. org. »Halehija« dobi od Purimske zabave 1500.—

Daruvar: Čisti prihod Purim. zab. 1630.—

Rogatica: Na Purim sakupile Balševa i Dona Levi: Luna Bararon 25.—, Jakob Kalan 15.—, Abram Danon 20.—, dr. Klinger 20.—, Elierer Kalan 10.—, Blanka Levi 10.—, Ester Danon 10.—, Rozi Kalan 10.—, Moric Kalan 10.—, Simon Levi 10.—, Luna Levi 10.—, Eliša Kalan 10.—, Musalla Kalan 10.—, Salamon Papo 10.—, Lika Papo 10.—, Izidor Levi 10.—, Sar. Danon 10.—, Balševa Levi 10.—, Dona Levi 10.—, Jul. Marschall 5.—, Klara Kalan 5.—, 240.—

Zenica: Na Purim sakupila Klanica Levi i Sida Montilja sab. arcima 156.50, Mario Alias daruje 100.—, S. Trinki 50.— 306.50

Zemun: Na Berit Mila Isaka Isahara daruju: Izak Darsa 10.—, dr. Urbach 10.—, Soma Hirschl 20.—, B. Sonnenberg 50.—, S. Scher 20.—, Kadmon Löwy 10.—, Moreno Anaf 30, A. Szemnic 10, S. Schurlzer 10, L. Adler 10, J. Hirth 20.—, Ignjat Hirsch 10.—, Josip Izahar 50.—. Na žalosnoj službi za Nordaua sakupljeno 384.—, Marko Böhm 50.—, M. Perera 37.50 731.50

Vukovar: Žid. oml. društvo od prihoda Purimske zabave 2.000.—. Sakupljeno na zakurkama Mskolzy—Pfeffermann u kući g. A. Steinera 200.— 2.200.—

Osijek: Židovsko nacionalno društvo i klub žid. žena dio čistog dobitka od purimske zabave 18.750.—, Žid. škola i žid. omladina dio čistog dobitka od purimskog posijela 375.— 19125.—

Novi Sad: Prema spec. u »Jüdisches Volksblatt«-u 25000.—

Vinkovci: Jakob i Mavro Schlesinger 300, Adolf i Terezija Hirtweil 250, David Fisch-

hof 250.—, Lavoslav Flesch 200.—, Žiga Brichla 150.—, Vilko Ornstein 100.—, dr. Jakob Stanić 100.—, Karmel Marberger 100.—, dr. I. Lang 100.—, dr. A. Deutsch 100.—, Borovitz i Rosenberg 100.—, Rudolf Gross 100, A. Grünwald 100, A. Preis 100, E. Engel 100.—, Obitelj Deillbaum 100.—, Weber i Zilzer 100.—, Ljudevit Engel 100.—, Ignjo Slomović 100.—. Po 50.— Din.: Weinberger, Mavro Epstein, Filip Schön, dr. Abraham, Hirschfeld i Schlesinger, Mogan, Braća Marlon, Hamburger, B. Flesch, rav. Fischer, Mavro Bresslauer, Lipkowitz, Jaques Hercog, Armin Kasiner, Oskar Pisker, Ljudevit Sonenfeld, Žiga Hoffman 40.—, po 30 Alex Schwartz, nečiljivo, Simon Kern, Jakob Kasiner, Erich Moses 50.—, po 20.—: Toskier, Vilko Löbl, Bermat, Izidor Herzog, Po 15.— Hecht, Žiga Kaufmann, po 10.— Žiga Marberger, Hopner, Dick, Jaffe, Leop. Gulman, Pollak, Goldberger 3740.—
Sanski Most: Elierer Z. Levi 25.—

HAMIŠA ASAR AKCIJA.

Banja Luka 150.—

Beograd: Sabrali: Mica Baruch 205.—, Ela Demajo 190.—, Estera Kalderon 435.—, N. N. 10.—, Nelika Ruso 301.—, Rašela Bararon 110.—, Stela Salamon 130.—, Reli Benarajo 240.—, Laura Albala 110.—, Sofika Leović 35.—, Rašela Gabaj 381.—, Gerta Medina 30.— 2177.—

Vukovar: Prihod posijela 538.—. Sakupljeno među članovima 245.—, Sabirnim arcima: Lilly Steiner 201.—, Emy Ofner 125.—, Grete Baum 115.50, Stefica Stein 113.—, Drag. Engl 108.—, Mira Bier 101.25, Pavao Klein 101.—, Slavko Bier 100.—, Jenő Weiss 73.25, Ivka Baum 62.—, Margita Klein 61.—, Hinko Baum 52.50, Rožika Adam 52.—, Franjo Baum 51.50, Oskar Klein 32.—, Viktor Reih 27.50, Josefina Rosendorf 23.—, Slavko Bader 16.— 2198.50

Osijek: Dječji sab. arci: Elvira Hofman sakupila 106.50, Ivo Klein 102.50, Mirjama Buchler i Emil Kraus D. 50.—, N. N. 50.—, N. N. 12.—, L. Adler 30.—, Julije Hahn 10.—, Filip Bröder 10.—, David Taubner 20.—, L. Kohn 20.—, A. Lang 10.—, Makso Büchler 10.—, dr. A. Klein 20.—, Armin Bruckner 10, Vilim Vogel 10.—, Ivka i Mira Boskovič 10, Lj. Szekler 10.—, Eichorn i drug 10.—, Spaček 5.—, Zlatica i Zdenko Büchler 10.— Oslala omladina sakupila 447.— 963.—

66.406.25

Hamiša asar akcija do sad Din. 31.148.25.

Purimska akcija do sad Din. 73.562.25.

Do sada sakupljeno za Nordauov grad Din. 104.710.50.

DJEČJI SABIRNI ARCI.

Zagreb: Lea Kaiser 30.—, Mirko Pajtaš 97.50, Zlata Seligman 110.— 237.50

OBITELJSKA DAROVNA KNJIGA.

Koprivnica: Prigodom zaruka Zore Reich —Jakob Rosenberg 110.—, Prigodom Berit-Mila Zvonka Fuchs u kući R. Fuchs 330.— 440.—

Križevci: Prigodom svatova Elze Rosenfeld—Miroslav Hirschl 660.—, Prigodom Berit-Mila Riharda sina Oskara i Gusti Raudniz 326.— 986.—

Mitrovica: Prigodom Bar-micva u kući A. Rosenberga daruju Isidor Klopfer 10.—, Šandor Weiss 25.—, Izidor Pesing 10.—, Adolf Rosenbeg 10.—, 55.—

Osijek: Prigodom vjenčanja Mele Klein s Anurom Spingarom daruju Olga Feješ 100, dr. Fuhrmann 100, dr. Weissmann 150, A. M. Spingarn 200, S. Kovač 5, P. Kovačević 50.—, Jakob Spingarn 50.—, Baum 10.—, dr. Iso Kovač 50.—, Alex Heisler 50.—, Rudolf Heller 50.—, dr. Weissmann 30.—, Emy Lederer 20.—, Lilly Weiss 20.—, O. Spingarn 20.—, Zlatanić 25.—, Lederer 10.—, Engel 20.—, Berta Bröder 20.—, Frida Freundlich 20.—, Julijana Klein 20.—, Tema Heller 20.—, Prigodom vjenčanja Jelisave

Görög sa dr. Zoltan Balazs daruju Vilim Görög 100.—, Nečiljivo 10.—, Eugen Pol-lak 100.—, Görög F. 10.—, J. Hann 10.—, dr. Balazs 10.—, N. 10.—, Zoltan Görög 20.—. Prigodom vjenčanja Anice Spivak sa Slav-kom Adlerom daruju Elza Glück 100.—, dr.

N. N. 50.—, Leopold Adler 50.—, Roza Glück 50.—, Spivak dr. 30.—, Margit Klein 30.—, N. N. 20.—, Anica i Slavko Adler 100.—
1740.—
3221.—

PREGLED.

Iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije 45.167.40
Srbije 5.803.—
Bosne 2.464.05
Vojvodine 25.031.75

Din. 78.466.15

Od 1. januara do 21. marta unišlo sveukup-no Dinara 177.149.55.

Naučnika

tražim za moj posao. — Stan i hrana u kući.

Bernard Klein, Sisak

trgovina mješovitom robom

KOH-I-NOOR MEPHISTO
HARDTMUTHOVE OLOVKE

te svi ostali Hardtmuthovi proizvodi uz originalne tvorničke cijene kod

»PAPIEROS«

veletrgovina papira i pisaćeg pribora

NUNČIĆ, FÜRST I DRUGOVI

Glavno zastupstvo i konsig. skladište za kralj. SHS tvornice Koh-I-noor olovaka
L. & C. HARDTMUTH, BUDJEJOVICE
Berislavićeva ul. 16 -- **ZAGREB** -- Telefon broj 10-43

„TEVIT“

Poduzeće za elektroindustriju i trgovinu
Telefon 14-59 **ZAGREB** Gajeva ulica 15

Izvadja: Električna instalacija svi-jetla, telefona, kućnih zvonila i reklama

Preuzima: Uredjaje električ. cen-trala, pogona, prenose sila, popravljanje sviiju vrsti električnih strojeva

SIDRO d. d.

za trgovinu željezom Zagreb
Vlaška ul. 40. Telefon br. 69 i 81-30.

Komisijono skladište tt.
Gebrüder Böhler & Co, A.-G.
Wien Berlin

Ocjel za alat i konstrukcije
St. Egydy er Eisen- und Stahlindustrie-gesellschaft in Wien
Turpijo marke Fischer, Zica i uzeta iz Zica

Jedino najveće specijalno skladište krat-ke nakidne i pletene robe samo na veliko, niske cijene, solidna podvorb
Dragutin Ullmann, Zagreb
Ilica 36 Ilica 36

DIONIČKO DRUŠTVO „MERKUR“

VELETRGOVINA I KONFEKCIJA PAPIRA

TELEFON:
17-95

ZAGREB - ILICA 31

PAPMERKUR
BRZOJAVI.

Veletrgovina
pisaćeg, risaćeg, novinskog, te
omotnog papira

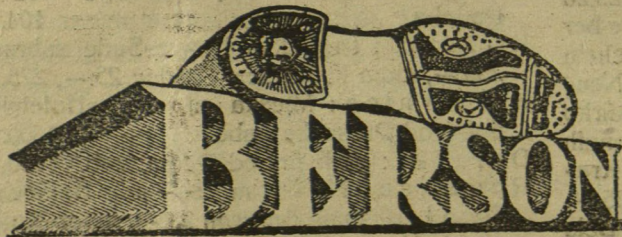
Vlastiti proizvod
bilježnica, notesa, blokova i konfek-cija svih proizvoda i papira

Tvorničko skladište
kuverata, te pisaćeg i risaćeg pribora

„GOLUB“
JE NAJBOLJI PAMUK
ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE
A. ROMANO
ZAGREB
AKADEMIČKI TRG BR. 8

Gumene pete i Gumene potplate

jeftinije i trajnije su nego od kože! Najbolja zaštita protiv vlage i zime!

Prva hrvatska veletrgovina željeza i željezne robe

Ferdo Hirschl k. d.

Jelačićev trg 13 **ZAGREB** Telefon br. 279
Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

Preporuča svoje bogato skladište že-ljezne robe, posudja, gospodarskih strojeva, kućnih uredjaja, te sve vrste građevnih potrebština. Solidna roba, brza posluga, cijene umjerene.

Ia Vapno (Kreč)

dobavlja iz vlastitih vapnara u Očuri i Novom Marofu

Sjedinjene krečane d. d.

u Zagrebu Bogovićeva ulica 3

Telefon broj 5-55 .: Brzjavni: Krečane, Zagreb

Produkcija 120 vagona mjesečno

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upo-trebljene u svim dimenzijama za bra-šno, posije, ugajl i t. d., dobiju se najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG

Vrhovćeva 13 **ZAGREB** Telefon 19-85

Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća uz najveću dnevnu cijenu —
Zavod za posudjivanje nespromotivih ponjava

Vjoran čuvar Vaših zubi jest

»LYODONT«

pasta za zube. — jedan pokus — i Vaše je povjerenje osigurano!

Dobiva se u ljekarnama i drogerijama!

LYO d. d. za finu kozmetiku i farmaceutsku industriju, Zagreb

D. M. C. artikli, te Aida Maria Lucia, umjet-na svila (Kunstseide) kao i razni drugi pamu-ci. Kod većih naručba znatan popust! Kod spe-cialne ve.etrgovine pamuka

Ferdo Schwarz i drug

Ilica br. 45 - **ZAGREB** - Telefon 2-56

Brzjavni naslov: SVADRUG